

ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญาต่อหลักสูตร ภาควิชาทันตกรรมเด็ก
คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2551 - 2555

The satisfaction of postgraduate student with course, Department of Pediatric
Dentistry, Faculty of Dentistry, Mahidol University academic year 2008 - 2012

เพชรรา ภูวิพานนท์ ทศนีย์ เกตุคุ้มภัย ประภาศรี ธีรรัตนพงษ์
ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล
Petchara Puvipanont Tassanee Ketkhumpai Praphasri Rirattanapong
Department of Pediatric Dentistry, Faculty of Dentistry Mahidol University

บทคัดย่อ

วัตถุประสงค์ของการวิจัยครั้งนี้เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญาที่มีต่อหลักสูตร ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2551 - 2555 ในด้านต่างๆ 5 ด้าน ได้แก่ หลักสูตรการเรียนการสอน อาจารย์ผู้สอน เจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และชื่อเสียงของสถาบัน โดยการส่งแบบสอบถามปลายปิดทางไปรษณีย์ให้นักศึกษาหลังปริญญาทุกคน ทั้งหมด 75 คน ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84 วิเคราะห์ข้อมูลที่ใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าความถี่ และร้อยละ ผลการวิจัยพบว่านักศึกษาหลังปริญญาทุกคนพึงพอใจมากและมากที่สุดในการรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากหลักสูตรและส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากและมากที่สุดเกือบทุกด้าน แต่กว่าครึ่งหนึ่งพึงพอใจปานกลางถึงน้อยที่สุดต่อการสนับสนุนเงินทุนวิจัย

คำสำคัญ : ความพึงพอใจ นักศึกษาหลังปริญญา ภาควิชาทันตกรรมเด็ก มหาวิทยาลัยมหิดล

-
1. นางเพชรรา ภูวิพานนท์ เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ชำนาญการ) ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
 2. นางทศนีย์ เกตุคุ้มภัย เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
 3. รองศาสตราจารย์ประภาศรี ธีรรัตนพงษ์ (พรทิววัฒน์) ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์

Abstract

The objective of this research was to study the satisfaction of postgraduate student with course, Department of Pediatric Dentistry, Faculty of Dentistry, Mahidol University, academic year 2008-2012, in five aspects which are curriculum, lecturers, course staff, supportive factors and facilities, and the reputation of institution. Sending the closed-end questionnaires by mail to a total of 75 postgraduate students. The 63 questionnaires (84%) have been returned to the researcher. The data were analyzed using descriptive statistics as frequency and percentage. The results showed that all postgraduate students were highly satisfied in all aspects, including the curriculum, lectures, course, staff, facilities, and reputation of the faculty. Specifically, the hishest satisfied item was technical knowledge gained from the course. However, the least satisfied item was funding research support.

Key words: Satisfaction, Postgraduate student, Department of Pediatric Dentistry, Mahidol University

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

มหาวิทยาลัยมหิดลเป็นสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษา และเป็นมหาวิทยาลัยที่เน้นการผลิตบัณฑิตที่มีคุณภาพเพื่อพัฒนาสังคม ได้ดำเนินการพัฒนาระบบกลไกการประกันคุณภาพการศึกษามาอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดมาตรฐานตัวชี้วัดที่สอดคล้องกับการพัฒนามหาวิทยาลัยในอนาคต และเชื่อมโยงกับมาตรฐานตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายในของคณะกรรมการอุดมศึกษา (สกอ)¹ และมาตรฐานตัวชี้วัดการประกันคุณภาพภายนอก จากสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษาภายนอก (สมศ)² อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาจะพัฒนาไปตามนโยบายด้านต่างๆ ได้จำเป็นต้องคำนึงถึงความต้องการและความพึงพอใจของผู้ศึกษาด้วย

นโยบายด้านการบริหารอุดมศึกษาให้ความสำคัญกับการปฏิรูปการเรียนรู้ซึ่งถือเป็นหัวใจของการปฏิรูปการศึกษาโดยให้มีความเชื่อมโยงและความต่อเนื่องของหลักสูตรสาขาวิชาต่างๆ สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ซึ่งมีทั้งหมด 9 หมวด 1 บทเฉพาะกาล หมวดที่ระบุเรื่องหลักสูตรการศึกษา คือ หมวดที่ 4 ในมาตรา 28 ว่าด้วยแนวการจัดการหลักสูตรการศึกษา และสาระสำคัญของหลักสูตร ทั้งที่เป็นวิชาการและวิชาชีพต้องมุ่งพัฒนาคนให้มีความสมดุล ทั้งทางด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ ความดีงาม และความรับผิดชอบต่อสังคม โดยเฉพาะหลักสูตรอุดมศึกษาที่มุ่งหมายพัฒนาองค์ความรู้ในการพัฒนาสังคม เพื่อให้ผู้สำเร็จระดับอุดมศึกษาได้มีโอกาสนำความรู้ความสามารถในวิชาชีพขั้นสูงไปพัฒนาประเทศ³

คณะผู้วิจัยเห็นความสำคัญที่ต้องทำการประเมินหลักสูตรในด้านความพึงพอใจของนักศึกษา

หลังปริญญา เพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายของมหาวิทยาลัย ตามมาตรฐานและตัวชี้วัดสำหรับการประเมินคุณภาพการศึกษาและเพื่อเป็นการดำเนินงานด้านการประกันคุณภาพการศึกษาในระดับภาควิชาให้สามารถผลิตบัณฑิตได้อย่างมีคุณภาพ มีมาตรฐานและเป็นไปตามกรอบของ TQF⁴ โดยตามประกาศของกระทรวงศึกษาธิการ เรื่องเกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับบัณฑิตศึกษา พ.ศ. 2548 หลักสูตร ประกาศ นียบัตร บัณฑิต ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง รวมทั้งหลักสูตรปริญญาโทและปริญญาเอกมุ่งให้มีความสัมพันธ์สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาของชาติ⁵ หนึ่งในตัวชี้วัดของแผนการพัฒนาคือความพึงพอใจของบัณฑิต⁶ จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาแนวทางในการพัฒนาให้หลักสูตรหลังปริญญาสาขาทันตกรรมสำหรับเด็กที่เปิดสอนเป็นที่ยอมรับและสอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียนและเน้นให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตรอย่างแท้จริง ทำให้ผู้วิจัยสนใจที่จะศึกษาเรื่องความพึงพอใจของนักศึกษาที่มีต่อหลักสูตรหลังปริญญาภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2551 - 2555 เพื่อให้สามารถนำข้อมูลที่ได้ไปปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรให้มีคุณภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญาที่มีต่อหลักสูตร ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 – 2555

วิธีการดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้ผ่านการอนุมัติให้ทำวิจัยได้จาก คณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในคน ประจำคณะ

ทันตแพทยศาสตร์และเภสัชศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล รหัสโครงการ MU-DT/PY-IRB 2013/025.2504 งานนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถาม กับนักศึกษาหลังปริญญา ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2555 จำนวนทั้งหมด 75 คน ทำการส่งแบบสอบถามและส่งคืนทางไปรษณีย์ ผู้วิจัยได้รับแบบสอบถามคืนจำนวน 63 ชุด คิดเป็นร้อยละ 84

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในศึกษาความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญา ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลในครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามปลายปิด (closed-end questionnaires) การสร้างเครื่องมือในการวิจัย โดยการศึกษาจากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องหาความตรงปรกติ (face validity) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 2 ท่าน ตรวจสอบความครอบคลุมของเนื้อหาโดยพิจารณาเป็นรายข้อว่าแต่ละข้อคำถามนั้นมีความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์หรือไม่ จากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับนักศึกษาจำนวน 7 คน หาความเที่ยงด้วยแอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) ได้ค่าเท่ากับ 0.80 เนื้อหาของแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย อายุ เพศ มหาวิทยาลัยที่สำเร็จการศึกษาระดับทันตแพทยศาสตรบัณฑิต หลักสูตรหลังปริญญาที่เข้าศึกษาที่ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล อาชีพหลังจบการศึกษาหลังปริญญา

ตอนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2555 ใน

ด้านหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร บัณฑิตสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และชื่อเสียงสถาบัน โดยใช้ลิเคิร์ต สเกล (Likert scale)⁷ ซึ่งแต่ละคำตอบจะมีตัวเลือก 5 ระดับ คือ พอใจมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ตามลำดับ

การวิเคราะห์ข้อมูลทางสถิติ

ข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้สถิติเชิงพรรณนาด้วยค่าความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

ผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

นักศึกษาหลังปริญญาภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551 - 2555 ที่ตอบแบบสอบถามคืนทั้งหมด 63 คน แบ่งเป็นเพศชาย 4 คน (ร้อยละ 6.3) เพศหญิง 59 คน (ร้อยละ 93.7) โดยมีอายุระหว่าง 26 -34 ปี อายุเฉลี่ย 29 ± 2.1 ปี ผู้ตอบแบบสอบถามเกือบ 2 ใน 5 สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากมหาวิทยาลัยมหิดล จำนวน 25 คน (ร้อยละ 39.7) กว่าครึ่งเป็นนักศึกษาหลังปริญญาหลักสูตรทันตแพทย์ประจำบ้าน ระดับวุฒิบัตรที่ภาควิชาทันตกรรมสำหรับเด็ก จำนวน 35 คน (ร้อยละ 55.6) และเกือบครึ่งประกอบอาชีพหลังสำเร็จการศึกษาเป็นทันตแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข จำนวน 31 คน (ร้อยละ 49.2) ดังแสดงในตารางที่ 1

ส่วนที่ 2 ความพึงพอใจของนักศึกษาหลังปริญญาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2555 ในด้านหลักสูตร คณาจารย์ เจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร บัณฑิตสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก และชื่อเสียงของสถาบัน ดังแสดงในตารางที่ 2 ความพึงพอใจต่อหลักสูตรหลังปริญญา ภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล นักศึกษาหลังปริญญาทุกคน (ร้อยละ 100) มีความ

พึงพอใจมากและมากที่สุดในความรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากหลักสูตร นักศึกษากว่า 9 ใน 10 คน พึงพอใจมากและมากที่สุดต่อการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการของคณาจารย์ (ร้อยละ 95.2) ต่อชื่อเสียงของคณะทันตแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 93.6-95.2) และต่อจรรยาบรรณในการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร (ร้อยละ 93.1) นอกจากนี้ นักศึกษาส่วนใหญ่

(ร้อยละ 74.6-88.9) พึงพอใจมากและมากที่สุดในเกือบทุกด้าน ยกเว้นในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนและการพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาและหลักสูตรที่นักศึกษาพึงพอใจมากและมากที่สุดเพียงร้อยละ 63.5 และ 61.9 ตามลำดับ ส่วนการสนับสนุนเงินทุนวิจัยมีนักศึกษาเพียงร้อยละ 49.2 ที่พึงพอใจมากและมากที่สุด

ตารางที่ 1 จำนวนและร้อยละของนักศึกษาหลังปริญญาภาควิชาทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2555 แยกตามข้อมูลทั่วไป (N=63)

สถานภาพ	จำนวน (คน)	ร้อยละ
1.เพศ		
ชาย	4	6.3
หญิง	59	93.7
2. มหาวิทยาลัยที่ศึกษาระดับทันตแพทยศาสตร์บัณฑิต		
มหิดล	25	39.7
จุฬาลงกรณ์	4	6.3
ธรรมศาสตร์	4	6.3
เชียงใหม่	8	12.7
ขอนแก่น	5	7.9
ศรีนครินทรวิโรฒ	5	7.9
สงขลานครินทร์	11	17.5
นเรศวร	1	1.6
3.หลักสูตรหลังปริญญาที่เข้าศึกษาต่อที่คณะทันตแพทยศาสตร์ มหิดล		
ประกาศนียบัตรบัณฑิตชั้นสูง	17	27.0
ปริญญาโท	11	17.5
ทันตแพทย์ประจำบ้าน ระดับวุฒิบัตร	35	55.6
4. อาชีพหลังจบการศึกษาหลังปริญญา		
อาจารย์/พนักงานมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐบาล	4	6.3
ทันตแพทย์สังกัดกระทรวงสาธารณสุข	31	49.2
ทันตแพทย์เอกชน	28	44.4

ตารางที่ 2 ร้อยละของนักศึกษาหลังปริญญาที่เข้าศึกษาในปีการศึกษา 2551-2555แยกตาม
ความพอใจในด้านต่างๆ

ด้านต่างๆ	ความพึงพอใจ				
	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
1.หลักสูตร/วิชาการ					
1.1 กระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตรของภาควิชา ทันตกรรมเด็กคณะทันตแพทยศาสตร์	25.4	63.5	7.9	3.2	-
1.2 ความรู้ทางวิชาการที่ได้รับจากหลักสูตร	41.3	58.7	0.0	0.0	-
1.3 กิจกรรมการศึกษาที่หลักสูตรจัดมีความเหมาะสม	20.6	68.3	11.1	0.0	-
1.4 กิจกรรมการสัมมนานักศึกษาที่หลักสูตรจัดมีความเหมาะสม	19.0	61.9	19.0	0.0	-
1.5 นำความรู้ที่ได้รับในแต่ละวิชาสามารถนำไปประยุกต์ใช้ได้	31.7	54.0	14.3	0.0	-
1.6 ระยะเวลาที่ใช้ในการศึกษาในหลักสูตร	23.8	50.8	20.6	4.8	-
1.7 การพบปะเพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างนักศึกษาและ หลักสูตร	15.9	46.0	33.3	4.8	-
2.คณาจารย์	42.9	52.4	4.8	-	-
2.1 การถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการ					
2.2 สื่อในการจัดการเรียนการสอนที่ได้รับ เช่น เอกสารในการเรียน หนังสือ สื่อในการเรียนการสอน เป็นต้น	17.5	57.1	23.8	1.6	-
2.3 การสร้างบรรยากาศในการเรียนการสอนในชั้นเรียนให้กับ นักศึกษา	20.6	54.0	25.4	0.0	-
3. เจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร					
3.1 การประสานงานของเจ้าหน้าที่หลักสูตรมีการดูแลท่านมากน้อย เพียงใด	15.9	61.9	22.2		
3.2 เจ้าหน้าที่ที่ติดต่อประสานงานมีจรรยาบรรณในการทำงาน	25.4	66.7	7.9		
3.3 จำนวนเจ้าหน้าที่ในการดูแลตลอดหลักสูตรมีความเหมาะสม	12.7	57.1	27.0	3.2	
4. ปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก					
4.1 สิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน เช่น ห้องสมุด อุปกรณ์ โสตทัศนูปกรณ์ เป็นต้น	9.5	54.0	31.7	4.8	
4.2 ห้องเรียน	14.3	60.3	25.4		
4.3 การสนับสนุนเงินทุนวิจัย	6.3	42.9	39.7	7.9	3.2
4.4 การได้รับบริการจากผู้ปฏิบัติงานทางทันตกรรมในขณะลง ปฏิบัติงานคลินิก	17.5	57.1	22.2	3.2	
5. ชื่อเสียงของสถาบัน					
5.1 ชื่อเสียงทางด้านวิชาการในประเทศไทยระดับชาติ	47.6	47.6	4.8		
5.2 สถาบันมีชื่อเสียงในด้านการวิจัยในระดับนานาชาติ	46.0	47.6	6.3		
5.3 หลังจากที่ท่านเข้ามาศึกษาที่สถาบันแห่งนี้ท่านมีความ ภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน	66.7	27.0	6.3		

อภิปรายผล

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาด้านหลักสูตร/วิชาการ นักศึกษาหลังปริญญาทุกคน (ร้อยละ 100) มีความพึงพอใจมากและมากที่สุดในความรู้อาจารย์ที่สอนที่ได้รับจากหลักสูตร ทั้งนี้อาจเป็นเพราะกระบวนการจัดการเรียนการสอนในหลักสูตร นักศึกษาได้ความรู้ทางวิชาการ และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ได้ รวมทั้งได้รับการส่งเสริมให้ร่วมกิจกรรมและสัมมนาทางการศึกษาที่เหมาะสม สอดคล้องกับแนวคิดของจิตพิสัย เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่ได้กล่าวไว้ว่า เนื้อหาในหลักสูตรจะต้องมีความสำคัญ หรือจำเป็นต่อการเรียนรู้วิชานั้นๆ เนื้อหาวิชาในหลักสูตรจะต้องมีความถูกต้อง ทันสมัย และสามารถนำไปประกอบอาชีพได้^๑ ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของวรรณภา โพธิ์ศรี (2546) ที่กล่าวว่า เนื้อหารายวิชาในหลักสูตรควรเป็นเพียงแนวทางที่จะช่วยให้อาจารย์นำไปสู่ หรือก่อให้เกิดประสบการณ์ กิจกรรมเป็นแนวทางที่จะช่วย หรือฝึกให้ผู้เรียนนำไปประยุกต์ใช้ได้^๑

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาด้านคณาจารย์ นักศึกษากว่า 9 ใน 10 คน มีความพึงพอใจมากและมากที่สุดต่อการถ่ายทอดความรู้ทางวิชาการของคณาจารย์ (ร้อยละ 95.2) ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ ชัยนันท์ธรณ์ ขาวงาม (2555) กล่าวว่า การศึกษาระดับอุดมศึกษาเป็นการศึกษาที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้เรียนได้พัฒนาความรู้และทักษะในสาขาวิชาการ บัณฑิตสนับสนุนการเรียนรู้อื่นๆ เช่น วัสดุทางการศึกษาและเทคโนโลยีใหม่ๆ เป็นสิ่งสำคัญในการจัดการเรียนการสอน ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยสอนครู เพื่อให้ผู้เรียนได้รับประสบการณ์ในการเรียนรู้ มีความสนใจและเข้าใจใน

สิ่งที่สลับซับซ้อนได้ง่ายขึ้น ช่วยให้ผู้สอนและผู้เรียนได้บรรลุผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาอย่างตรงตามเป้าหมายและตามวัตถุประสงค์¹⁰ และสอดคล้องกับแนวคิดของอัญชลี พิริ้มพราย (2549) กล่าวไว้ว่า สื่อการเรียนการสอนเป็นปัจจัยสนับสนุนที่สำคัญในการประกอบกิจกรรมการเรียนการสอน เพื่อช่วยให้การเรียนของนักศึกษาประสบผลดีที่สุด¹¹

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาด้านเจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร นักศึกษาส่วนใหญ่มีความพึงพอใจมากและมากที่สุดต่อจรรยาบรรณในการทำงานของเจ้าหน้าที่ดูแลหลักสูตร (ร้อยละ 93.1) ทั้งนี้เพราะการประสานงานของเจ้าหน้าที่หลักสูตรมีการดูแลนักศึกษาได้อย่างเหมาะสม รวมทั้งเจ้าหน้าที่เป็นผู้อจรรยาบรรณในการทำงาน

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาด้านปัจจัยสนับสนุนและสิ่งอำนวยความสะดวก นักศึกษามีความพึงพอใจมากและมากที่สุดต่อสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียนและห้องเรียน ร้อยละ 63.5 และ 74 ตามลำดับ โดยทางคณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดลมีสิ่งอำนวยความสะดวกในการเรียน เช่น ห้องสมุด อุปกรณ์โสตทัศนูปกรณ์ รวมทั้งห้องเรียนที่ได้มาตรฐาน โดยในด้านการสนับสนุนเงินทุนวิจัยมีนักศึกษาเพียงร้อยละ 49.2 ที่พึงพอใจมากและมากที่สุด

ผลการวิจัยความพึงพอใจของนักศึกษาด้านสถาบัน นักศึกษาส่วนใหญ่มีพึงพอใจมากและมากที่สุดต่อชื่อเสียงของคณะทันตแพทยศาสตร์ (ร้อยละ 93.6-95.2) ทั้งนี้เพราะมหาวิทยาลัยมหิดลมีชื่อเสียงทางด้านวิชาการทั้งในระดับประเทศและระดับนานาชาติ ทำให้นักศึกษาที่จบการศึกษาที่มหาวิทยาลัยมหิดลมีความภาคภูมิใจในชื่อเสียงของสถาบัน

สรุปผล

ความพึงพอใจของนักศึกษาลงปริญญา ส่วนใหญ่ที่มีต่อหลักสูตรหลังปริญญา ภาควิชา ทัศนกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปีการศึกษา 2551 - 2555 ในเกือบทุกด้านอยู่ในระดับมากและมากที่สุด

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

จากผลการวิจัย พบว่ามีนักศึกษาว่าครึ่ง พึงพอใจปานกลางถึงน้อยที่สุดในด้านการสนับสนุน เงินทุนวิจัย ดังนั้นอาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยและ คณะกรรมการด้านวิจัยประจำภาควิชาควร ประชาสัมพันธ์และหาแหล่งทุนเพื่อมาสนับสนุนการ ทำวิจัยของนักศึกษาลงปริญญาให้มากยิ่งขึ้น อีกทั้ง พบว่าระดับการพึงพอใจของนักศึกษาที่น้อยยังมีอีก หลายด้าน ดังนั้นควรมีการปรับปรุง ได้แก่ เพิ่มจำนวน เจ้าหน้าที่ในการประสานงานดำเนินการในแต่ละ หลักสูตรให้เพียงพอ มีเอกสารประกอบการเรียน การสอนที่เหมาะสมรวมทั้งจัดหาและบริการสื่อ วัสดุ อุปกรณ์ การเรียนการสอนให้เพียงพอต่อนักศึกษา การจัดเวลาพบปะอาจารย์และนักศึกษา หรือเพิ่มช่อง ทางการติดต่อสื่อสารทั้งโทรศัพท์มือถือ และ อินเทอร์เน็ต รวมทั้งการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่ใน คลินิกกับนักศึกษา เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรทำการวิจัยเพื่อศึกษาความต้องการ ของนักศึกษารุ่นปัจจุบันทุกหลักสูตรของภาควิชา ทัศนกรรมเด็ก เพื่อนำผลการศึกษาที่ได้มาปรับปรุง และ พัฒนาให้สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน ต่อไป โดยคงมาตรฐานทางวิชาการของภาควิชาไว้
2. ควรมีการศึกษาระดับความพึงพอใจของ นักศึกษารุ่นปัจจุบันทุกหลักสูตรของภาควิชา ทัศนกรรมเด็กที่เจาะลึกลงเพื่อให้ได้รายละเอียดที่

ชัดเจนมากขึ้น โดยใช้วิธีการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative research) ซึ่งจะได้ผลการวิจัย นำมา ปรับใช้เพื่อตรงกับความต้องการของผู้เรียนมากขึ้น

3. ควรมีการศึกษาปัญหาในด้านอื่นๆ นอกเหนือจากความพึงพอใจของนักศึกษาเพื่อนำมา เป็นแนวทางในการปรับปรุงหลักสูตรหลังปริญญา ต่อไป

เอกสารอ้างอิง

1. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2554). คู่มือการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา ระดับอุดมศึกษา พ.ศ. 2553. กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด ภาพพิมพ์.
2. สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพ การศึกษา (องค์การมหาชน).(2555).คู่มือ การประเมินคุณภาพภายนอกกรอบสาม (พ.ศ.2554-2558) ระดับการศึกษาขั้น พื้นฐาน ฉบับสถานศึกษา (แก้ไขเพิ่มเติม 2554). สมุทรปราการ: บริษัทออฟเซ็ท จำกัด.
3. กลุ่มงานจัดการฐานข้อมูล กลุ่มพัฒนาระบบ สารสนเทศ ศูนย์สารสนเทศ สป.ศธ. 2542 (2542).หนังสือราชกิจจานุเบกษา ฉบับ กฤษฎีกา.กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์ คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา.
4. สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา.(2552). การ ประชุมหารือคณะกรรมการอุดมศึกษา และ คณะอนุกรรมการด้านมาตรฐานการอุดม เรื่อง กรอบมาตรฐานคุณวุฒิระดับอุดม ระดับอุดมศึกษา 2552, 11 เม.ย.2557. <http://www.mua.go.th/users/tgf-hed/>
5. กระทรวงศึกษาธิการ.(2548).แนวทางการบริหาร เกณฑ์มาตรฐานหลักสูตรระดับอุดมศึกษา พ.ศ.2548 ราชกิจจานุเบกษา.กรุงเทพ

- มหานคร: สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและ
ราชกิจจานุเบกษา.
6. ธีรพงษ์ มหาวีโร.(2555).แผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559
สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการ
เศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สำนัก
นายกรัฐมนตรี.กรุงเทพมหานคร: บริษัท
สำนักพิมพ์เดอะบุคส์ จำกัด.
7. Vagias WM. Likert-type scale response
anchors. Clemson International Institute
for Tourism & Research Development of
Parks, Recreation and Tourism
Management (Clemson University)
2006. Update 11 April 2014 Available
from :URL:
[http://www.clemson.edu/centers-
institutes/tourism/documents/sample-
scales.pdf](http://www.clemson.edu/centers-institutes/tourism/documents/sample-scales.pdf).
8. ใจทิพย์ เข็รรัตนพงษ์.(2539).การพัฒนาหลักสูตร:
หลักการและแนวทางปฏิบัติ.
กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์อัสไพเรส.
9. วรณนภา โพธิ์ศรี.(2546).การพัฒนาระบบการ
พัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาของโรงเรียน
เครือข่ายการบริหารจัดการหลักสูตร
การศึกษาขั้นพื้นฐาน เขตการศึกษา 7
วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยนเรศวร.
พิษณุโลก.
10. ชัยนันท์ธรณ์ ขาวงาม.(2555).ศึกษาความพึง
พอใจต่อการเรียนการสอนนักศึกษา
คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏลำปาง จังหวัดลำปาง.
11. ัญชดี พรหมพรายและคณะ.(2549).ความพึง
พอใจของนักศึกษาที่มีต่อคุณภาพการสอน
และปัจจัยสนับสนุนการเรียนรู้ของคณะ

เทคโนโลยีอุตสาหกรรม มหาวิทยาลัย
ราชภัฏนครศรีธรรมราช. มหาวิทยาลัย
นครศรีธรรมราช.

ประวัติผู้เขียนและผู้เขียนร่วม

ผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย)	นางเพชรา ภูวิภาณนท์
(ภาษาอังกฤษ)	Mrs.Petchara Puvipanont
คุณวุฒิ	ศศ.บ. (การจัดการทั่วไป)
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป (ชำนาญการ)
ภาควิชา	ทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
โทรศัพท์	02-2007821 ต่อ 0
ผลงานทางวิชาการ	-

ผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย)	นางทัศนีย์ เกตุคุ้มภัย
(ภาษาอังกฤษ)	Mrs.Tassanee Ketkhumpai
คุณวุฒิ	บธ.บ. (คอมพิวเตอร์ธุรกิจ)
ตำแหน่ง	เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป
ภาควิชา	ทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
โทรศัพท์	02-2007821 ต่อ 0
ผลงานทางวิชาการ	

ศรีสุริยา ต้อยปาน **ทัศนีย์ เกตุคุ้มภัย** ประกาศีร์รัตนพงษ์
ความพึงพอใจการปฏิบัติงานของบุคลากร ภาควิชาทันตกรรม
เด็ก และคลินิกทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
มหาวิทยาลัยมหิดล ปชมท 2557 ฉบับเดือน กย.-ธค. (อยู่ใน
ระหว่างขั้นตอนการจัดพิมพ์)

ผู้เขียน

ชื่อ-นามสกุล

(ภาษาไทย)	นาง ประภาศรี รัตนพงษ์ (พรทวิวัฒน์)
(ภาษาอังกฤษ)	Mrs.Praphasri Rirattanapong (Porntaweewat)
คุณวุฒิ	ท.บ., ป.บัณฑิต(ทันตกรรมสำหรับเด็ก), วท.ม.(ทันตกรรมเด็ก), Cert. in Orthodontics
ตำแหน่งทางวิชาการ	รองศาสตราจารย์

ภาควิชา ทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์
โทรศัพท์ 02-2007821 ต่อ 30

บทความความทางวิชาการ/หนังสือ/สื่อการสอน

1. **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ บทบาทของเครื่องเทนส์ทางทันตกรรม ว.ทันต มหิดล 2542; 19: 81-7.
2. **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ พรพรรณ ลีวัณนะ การตรวจและวินิจฉัยผู้ป่วยที่มีฟันหน้าล่างคร่อมฟันหน้าบนในชุดฟันน้ำนม ว.ทันต มหิดล 2543; 20: 189-195.
3. พรพรรณ ลีวัณนะ อภินันท์ ด่านชัยวิจิตร **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ การ แก้ไขฟันหน้าล่างสบฟันหน้าบนในชุดฟันน้ำนม ว.ทันต มหิดล 2546; 23: 35-41.
4. คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ยุวดี อัศวนันท์ **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์**. การแก้ไขความผิดปกติอื่นๆที่เกิดขึ้นกับฟันน้ำนม.ใน: ทิพวัลย์ เตชะนิธิสวัสดิ์ ยุพิน ส่งไพศาล ภรรณธิดา ลีพหวนิชกุล, ภรรณธิดา. ลูกรักฟันสวย พิมพ์ครั้งที่สอง กรุงเทพมหานคร: ประสขชัยการพิมพ์; 2548: 33-140.
5. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** การจัดการนิสัยดูดนิ้วสำหรับทันตแพทย์ พิมพ์ครั้งที่หนึ่ง กรุงเทพมหานคร: บริษัทเท็กซ์แอนด์เจอร์นัลพับลิเคชั่น จำกัด; 2552; 1-74.
6. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** เรื่อง sequence and timing of eruption of primary and permanent เข้าถึงบทความได้จาก http://www.dt.mahidol.ac.th/elearning_anonymous_user/sequence/Sequences.swf
7. คัดเค้า วงษ์สวรรค์ **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** พงศกร สักกามาตย์ เรื่อง Management of poor first permanent molar เข้าถึงบทความได้จาก http://www.dt.mahidol.ac.th/elearning_anonymous_user/rich/management_of_the_poor.pdf
8. จารุพิมพ์ เกียรติประจักษ์ คัดเค้า วงษ์สวรรค์ **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** เรื่อง 3D Primary teeth เข้าถึงบทความได้จาก http://www.dt.mahidol.ac.th/elearning_anonymous_user/3dOfPrimaryTeeth%20file/intro.html
9. จารุพิมพ์ เกียรติประจักษ์ คัดเค้า วงษ์สวรรค์ **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** เรื่อง Primary teeth เข้าถึงบทความได้จาก http://www.dt.mahidol.ac.th/elearning_anonymous_user/elearning/menu.swf

ผลงานวิจัยที่ได้ตีพิมพ์เผยแพร่

1. **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ จารุพิมพ์ เกียรติประจักษ์. ผลของการใช้เครื่องเทนส์ต่อความรู้สึกเจ็บปวดจากการกรอฟันเพื่ออุดฟันในเด็ก ว.ทันต 2541; 48: 200-7.

2. **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** จารุพิมพ์ เกียรติประจักษ์ ชลธิชา กวีธายุท ปิยะภรณ์ ทักษิณานนท์ หัทยา วงษ์อินทร์. อายุเด็กที่เลิกนมขวดจากการตอบแบบสอบถามในการทำบัตรผู้ป่วยเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ว.ทันต มหิดล 2545; 22: 77-80.
3. คัดเค้า วงษ์สวรรค์ **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** พรพรรณ ลีวัณนะ อภินันท์ เจ๊ะอาบู. ผลของสารบอนด์ต่อการรั่วซึมที่ฟันผิวของผิวเคลือบฟันที่ปนเปื้อนและสารเคลือบหลุมร่องฟัน ว.ทันต 2545; 52: 408-15.
4. พรพรรณ ลีวัณนะ คัดเค้า วงษ์สวรรค์ **ประกาศรี พรทวีวัฒน์** เพ็ญพัศตร์ ธนวัฒน์. ผลทางคลินิกของสารใช้บอนด์ร่วมกับการเคลือบหลุมและร่องฟันในฟันกรามแท้ซี่ที่หนึ่งที่ขึ้นมาบางส่วนในระยะเวลา 3 เดือน ว.ทันต 2546; 53: 51-7.
5. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ นพรพรรณ เจื่อนรงค์ฤทธิ. ผลของน้ำยาบ้วนปากฟลูออไรด์ต่อกระบวนการสะสมกลับของแร่ธาตุที่ผิวเคลือบฟันในองปฏิบัติ การ ว.ทันต 2546; 57: 229-37.
6. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ มิ่งขวัญ สีละพัฒน์ เริงศักดิ์ คุณหญิงแสง ศุภานุ ธรรมวณิชย์ อาทิตยา กายพันธุ์เลิศ. ปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำอืดลม ว.ทันต มหิดล 2547; 24 : 1-6.
7. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ ปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำชาเขียว ว.ทันต มหิดล 2549 ; 26: 149-53.
8. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ ภาวะผิวเคลือบฟันกร่อนโดยเครื่องมือน้ำอืดลมบางชนิด ว.ทันต มหิดล 2550 ;27: 118-26.
9. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ ปริมาณฟลูออไรด์ในน้ำผลไม้พร้อมดื่ม ว.ทันต มหิดล 2551; 28 :45-51.
10. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** พิศลย์ เสนาวงษ์ ชุตินา ตันติวิเศษ การปลดปล่อยและการดูดกลับฟลูออไรด์ของวัสดุทันตกรรมบูรณะที่มีสีเหมือนฟัน 5 ชนิด ว.ทันต มหิดล 2551; 28: 157-67.
11. **ประกาศรี ธีรัตน์พงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ วรินทร์ สำราญ ผลของชาเขียวพร้อมดื่มต่อการเปลี่ยนแปลงค่าความเป็นกรด-ด่างและปริมาณฟลูออไรด์ในคราบจุลินทรีย์ ว.ทันต มหิดล 2551; 28: 333-47.

12. **ประกาศรี ริรัตนพงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ การร่วซึมของสารเคลือบหลุมร่องฟันที่ปลดปล่อยฟลูออไรด์ได้ สองชนิด ว.ทันตมหิดล 2552; 29: 45-54.
13. **ประกาศรี ริรัตนพงษ์** พิศลย์ เสนาวงษ์ พนาวัลย์ กระแสร์ตานนท์ ผลของวัสดุบูรณะสีเหมือนฟันที่มีต่อการต้านทานการเกิดรอยฟันผุในผิวเคลือบฟันน้ำนม ว.ทันต 2552; 59 : 141-52.
14. **ประกาศรี ริรัตนพงษ์** คัดเค้า วงษ์สวรรค์ ฤดี สุราฤทธิ จุฬาลิณี นิมิตรพรสุโข ผลของน้ำยาบ้วนปากฟลูออไรด์ต่อกระบวนการสะสมกลับของแร่ธาตุที่ผิวเคลือบฟันน้ำนมในห้องปฏิบัติการ ว.ทันต มหิดล 2552; 29: 239-51.
15. **Rirattanapong P**, Smutkeeree A, Surarit S, Saengsirinavin C, Kunanantsak V. Effects of fluoride dentifrice on remineralization of demineralized primary enamel. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2010; 41: 243-9.
16. Vongsawan K, Surarit S, **Rirattanapong P**. The effect of high calcium milk and casein phosphopeptide-amorphous calcium phosphate on enamel erosion caused by chlorinated water. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2010; 41: 1494-
- 9.17. **Rirattanapong P**, Vongsawan K, Surarit S. Shear bond strength of some sealants under saliva contamination. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2011; 42: 463-7.
18. Yimcharoen V, **Rirattanapong P**, Kiatchallermwong W. The effect of casein phosphopeptide toothpaste versus fluoride toothpaste on remineralization of primary teeth enamel. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2011; 42: 1032-40.
19. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Tepvichaisillapakul M. Effect of five different dental products on surface hardness of enamel exposed to chlorinated water in vitro. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2011; 42: 1293-98.
20. Suwansingha O, **Rirattanapong P**. Effect of fluoride varnish on partial eruption of permanent molar in high caries risk group. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2012; 43: 808-13.
21. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Surarit R, Tanaiutchawoot N, Charoenchokdilok V, Jeansuwannagorn S, Yoddee M. Effect of various form of calcium in dental products and soft drink on human enamel microhardness in vitro. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2012; 43: 1053-8.
22. Vongsavan K, Suratit R, **Rirattanapong P**. Effectiveness of soy milk with calcium on bovine enamel erosion after soaking in chlorine water. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2012; 43: 1292-6.
23. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Kraivaphan P, Vongsavan N, Matthews B. Effect of the topical application of 50% lignocaine hydrochloride on the sensitivity of dentine in man. *Arch Oral Bio* 2013; 58: 1549-55.
24. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Surarit R. Effect of soft drinks on the release of calcium from enamel erosion. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2013; 44: 927-30.
25. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Surarit R. Microleakage of two-releasing sealants when applied following saliva contamination. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2013; 44: 931-4.
26. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Saengsirinavin C, Pornmahala T. Effect of fluoride varnishes containing tri-calcium phosphate sources on remineralized of initial primary enamel lesion. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2014; 45: 499-504.
27. Vongsavan K, Suratit R, **Rirattanapong P**. The combined effect of xylitol and fluoride in varnish on surface microhardness of the bovine enamel lesion. *Southeast Asian J Trop Med Public Health* 2014; 45: 505-10.
28. Suwansingha O, **Rirattanapong P**. Preschool children's caregivers attitudes and behavior regarding bottle-feeding in Bangpakong, Chachoengsao. *J Int Soc Prev Community Dent* 2014; 4: s93-8.
29. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Saengsirinavin C, Pornmahala T. Effect of fluoride varnishes containing different calcium phosphate sources on the

demineralized of initial primary enamel lesions. Southeast Asian J Trop Med Public Health 2014; 45: 1503-10

30. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Saengsiravin C, Phuekcharoen P. Effect of fluoride mouthrinse containing tricalcium phosphate on microhardness of demineralized primary enamel. Southeast Asian J Trop Med Public Health 2015; 46:168-74.

31. ศรีสุริยา ต้อยปาน ทศนีย์ เกตุคุ้มภัย **ประกาศรี ริรัตนพงษ์** ความพึงพอใจการปฏิบัติงานของบุคลากร ภาควิชาทันตกรรมเด็ก และคลินิกทันตกรรมเด็ก คณะทันตแพทยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ปทุมท 2557 ฉบับเดือนกย.-ธค. (อยู่ในระหว่างขั้นตอนการจัดพิมพ์)

31. **Rirattanapong P**, Vongsavan K, Saengsiravin C, Phuekcharoen P. Efficacy of fluoride mouthrinse containing tricalcium phosphate on primary enamel lesion: a polarized light microscopic study. Southeast Asian J Trop Med Public Health 2015; 46: 539-45.

32. Thongkukiatkun W, Vongsavan K, Kraivaphan P, **Rirattanapong P**, Vongsavan N, Matthews B. Effects of the iontophoresis of lignocaine with epinephrine into exposed dentine on the sensitivity of the dentine in man. Arch Oral Biol. 2015; 60:1098-1103.

33. Smitayothin TL, Vongsavan K, **Rirattanapong P**, Kraivaphan P, Vongsavan N, Matthews B. The iontophoresis of lignocaine with epinephrine into carious dentine for pain control during cavity preparation in human molars. Arch Oral Biol 2015; 60: 1104-8.

34. **Rirattanapong P**, Senawongse P, Harnirattisai C, Wunsiw W. Effect of smear layers created by different burs on durability of self-etching adhesive bond to dentin of primary tooth. J Clin Pediatr Dent 2015 (in press).